

STK1110 Oblig 2

Oppg 1

Leser inn dataen:

```
path="https://www.uio.no/studier/emner/matnat/math/STK1110/data/temp.txt"
data= read.table(path,header=T)

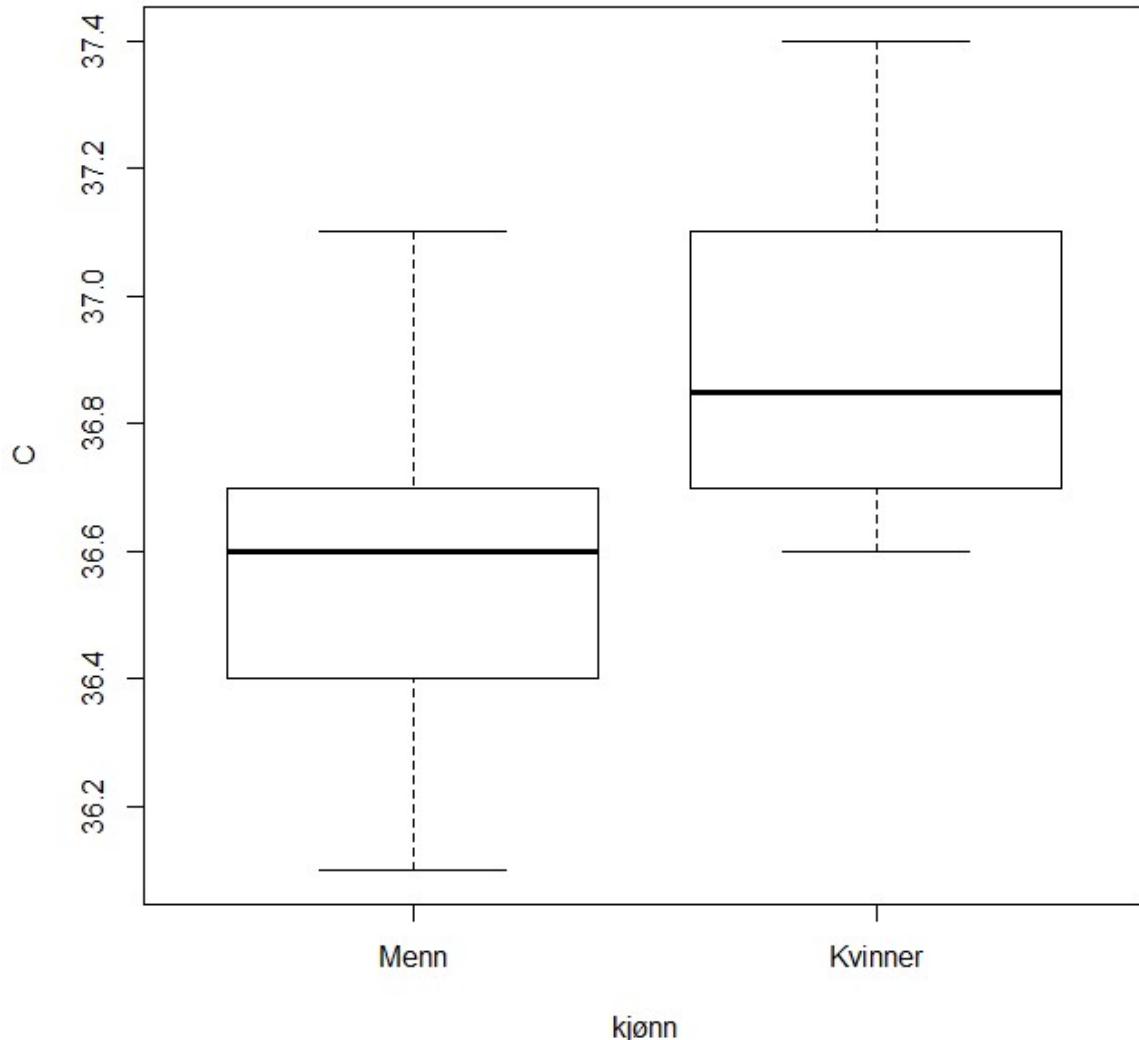
qqnorm(data$Menn, main="qqnorm Menn")
qqline(data$Menn)
qqnorm(data$Kvinne, main="qqnorm Kvinner")
qqline(data$Kvinne)
```

a. Lag boksplot og normalfordelingsplot for observasjonene

Lager boxplot:

```
boxplot(data, xlab="kjønn", ylab="C", main="Kroppstemperatur pr. kjønn")
```

Kroppstemperatur pr. kjønn

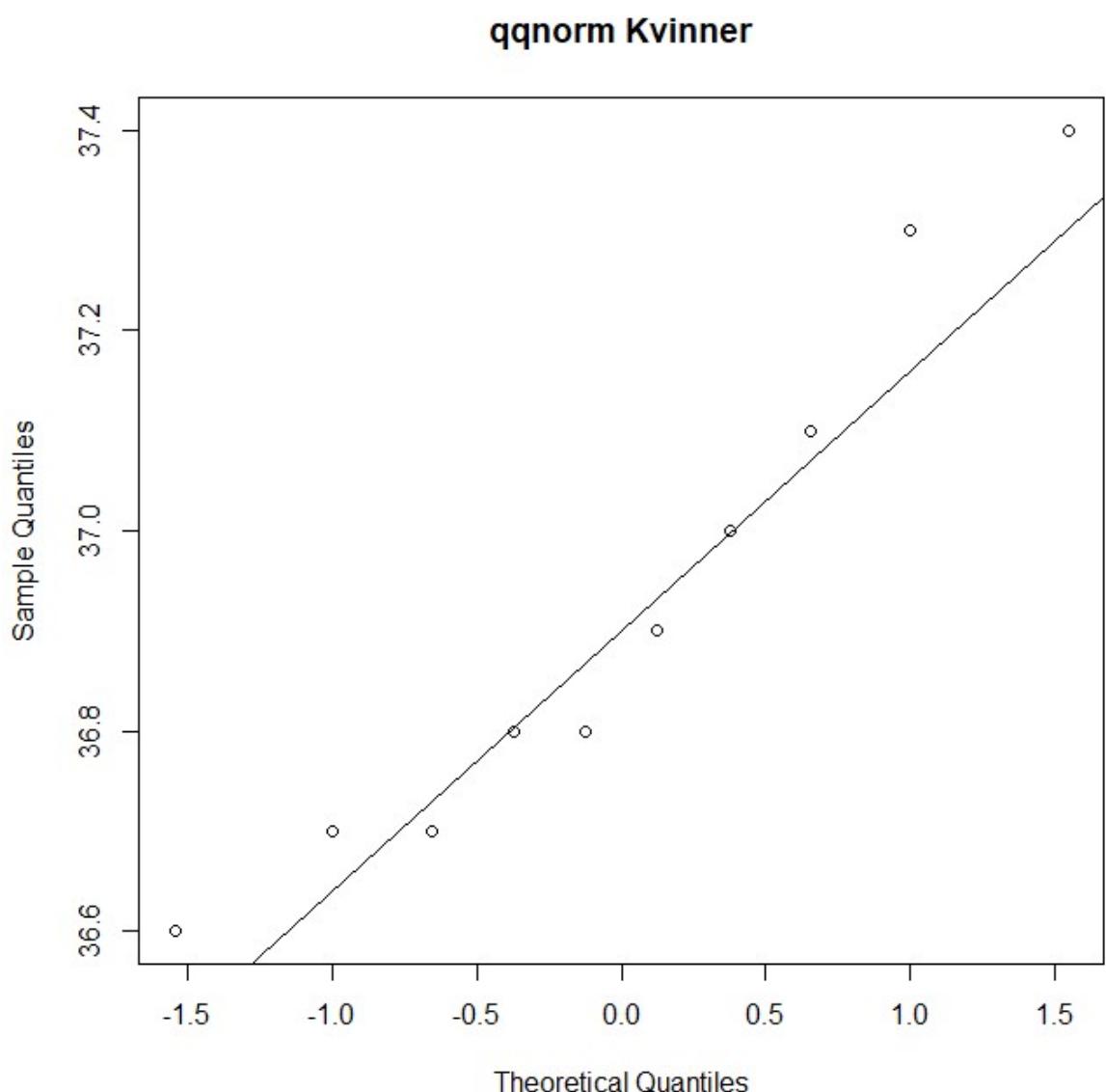

Fra boks plottet ser det ut som menn har lavere gjennomsnittstemperatur. Men med større ekstremverdier. Kvinner ser ut til å være betydelig varmere, men ingen klar signifikant forskjell. Dermed må vi ha en hypotesetest for å bestemme signifikansen.

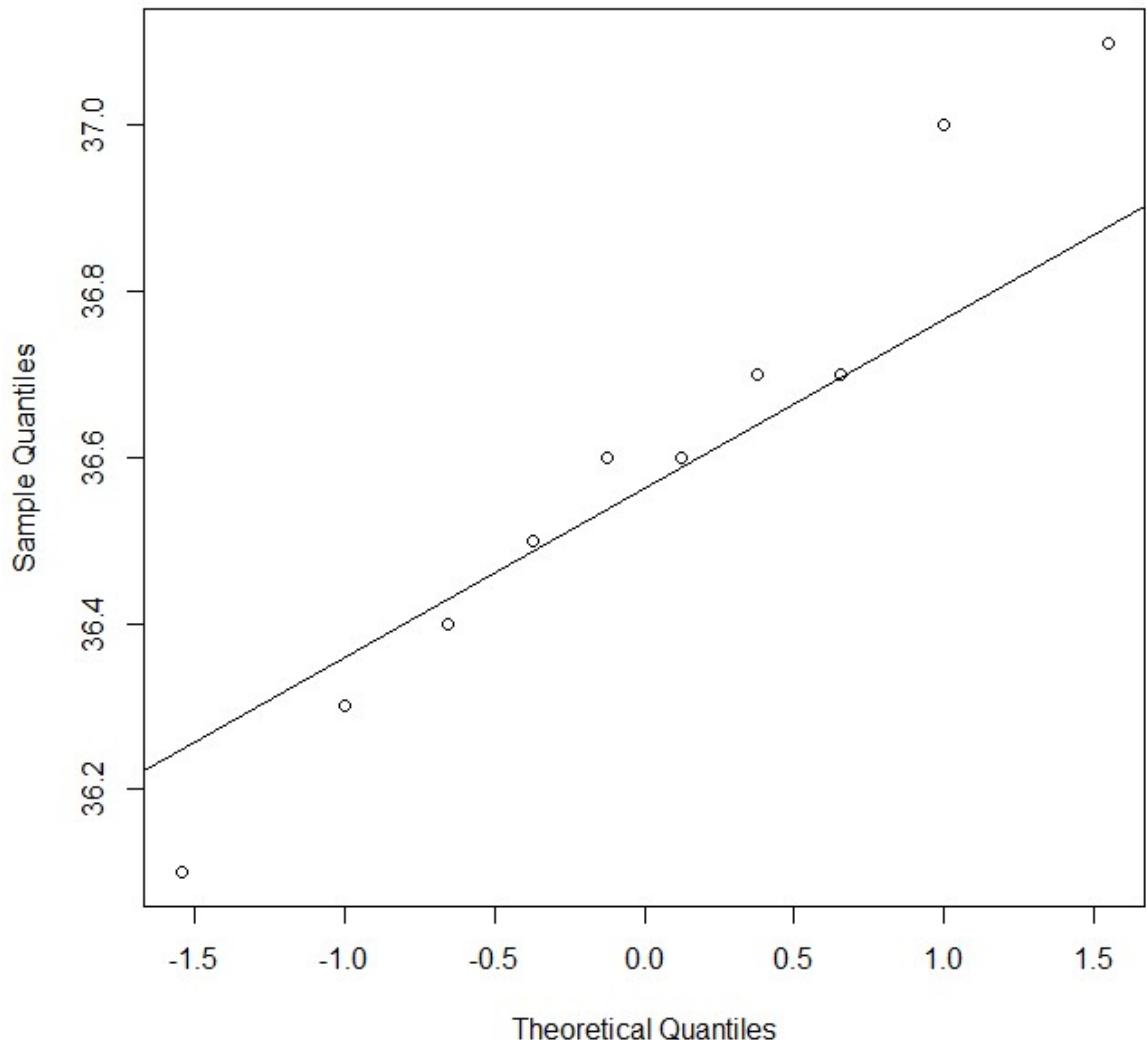
For å gjøre hypotesetest med t-fordeling må vi anta at dataen er normalfordelt. Dette ser vi med et qqnorm og qqline plots.

```
qqnorm(data$Menn, main="qqnorm Menn")
qqline(data$Menn)
qqnorm(data$Kvinner, main="qqnorm Kvinner")
qqline(data$Kvinner)
```

Som gir:

qqnorm Menn

qqnorm Menn ser ut til å ha noe større ekstremverdier, enn en normalmodell ville frklart. Men siden det er såpass få verdier som er vel ekstreme, kan vi anta en normalfordeling. qqnorm Kvinner ser ut til å følge normalfordelingen tettere. Med noe avvik i de høyeste verdiene. Men vi antar her også at normalfordelingsmodellen holder.

b. Utled en H-test med alfa 0.05. for at forventet kroppstemperatur er den samme.

For å teste om forskjellen er betydelig antar vi at fordelingene er uavhengige og normalfordelte. Vi skal også ha antagelsen at variansen er lik.

Vi har to hypoteser:

$$H_0: \mu_0 = \mu_1 \text{ mot } H_a: \mu_0 \neq \mu_1$$

Og vi har Testobservator:

$$z = \frac{\bar{x} - \bar{y}}{s \sqrt{\frac{1}{n} + \frac{1}{m}}}$$

Og vi forkaster H_0 hvis:

$$Z_{1-0.05/2, m+n-2} < z < Z_{0.05/2, m+n-2}$$

Hvor:

μ_0 er forventet temperatur for men, μ_1 er forventet temperatur for kvinner, s er den estimerte variansen, n er antall målinger for men og m er antall målinger for kvinner.

```
alfa =0.05
x = data$Menn
y = data$Kvinner
#mellomregning
mean.x = mean(x)
mean.y = mean(y)
sd.x = sd(x)
sd.y = sd(y)
s = ((n-1)*sd.x + (m-1)*sd.y) / (m+n-2)
m = length(x)
n = length(y)
se.x = sd.x/sqrt(m)
se.y = sd.y/sqrt(n)
# df = ( (se.x)^2 + (se.y)^2 )^2 / ( (((se.x)^4)/(m-1)) + ((se.y)^4/(n-1)) )

z = (mean.y - mean.x)/ (s* sqrt(1/n + 1/m))
Z.CI = c(qt(0.05/2,m+n-2), qt(1-0.05/2,m+n-2))
```

Som gir resultatet:

$$Z = 2.59$$

$$CI = [-2.100922, 2.100922]$$

Dermed kan vi ikke forkaste H_0 ved gitte antagelser.

Regner ut P verdi:

$$p.z = 1 - pt(z, m+n-2)$$

Som gir:

$$P = 0.0091$$

Som sterkt forsvarer kastingen av H_0 . Da vi måtte ha 0.025 for å ikke kunne forkaste H_0 .

c. F-test på variansene

Hypotesene:

$$H_0: s_{menn}^2 = s_{kvinner}^2 \text{ mot } H_a: s_{menn}^2 \neq s_{kvinner}^2 \text{ med signifikans } 0.05$$

Testobservator:

$$f = \frac{s_{menn}^2}{s_{kvinner}^2}$$

Kvantiler:

$$\left\{ f_{\frac{0.05}{2}, n-1, m-1}, f_{1-\frac{0.05}{2}, n-1, m-1} \right\}$$

R:

```
#c. F-test
f_obs = sd.x^2/sd.y^2

#kvantilene
f_CI = c( qf(alfa/2, n-1,m-1), qf(1-alfa/2, n-1,m-1) )
```

Som gir:

$$f_{obs} = 1.279251, \text{ kvantiler: } 0.2690492 \ 3.7167919$$

Siden f_{obs} er imellom kvantilene kan vi ikke forkaste H_0 . Dermed kan vi ikke si det er en betydelig forskjell mellom variansene.

Oppg. 2

Data:

```
A.n = 31
A.mean = 93.32
A.sd = 15.41
A.se_mean = 2.77

B.n = 31
B.mean = 96.58
B.sd = 13.84
B.se_mean = 2.49

diff.N = 31
diff.mean = -3.26
diff.sd = 8.81
diff.se_mean = 1.58
```

a. paret sammenligning.

Vi bruker paret sammenligning siden betingelsene mellom hvert par kan endres. I kontrast til tidligere hvor vi hadde en strand mot en annen. Her blir det som om vi ville se på forskjeller strender på sør- og nord-sidene av øyer. En øy i Sør-Afrika vil ikke ha de samme forutsetningene som en øy i Norge. Da må vi heller se lage en variabel som beskriver forskjellen på hver øy og så estimere en forventningsverdi på forskjellene.

Man kan tenke at de to strendene fra 1. er et par, mens nå har vi mange slike par vi skal undersøke.

I oppg2 så ser vi på tvillinger, men konseptet er det samme.

b. Test forskjell.

Hypotese:

$H_0: \mu_D = 0$ mot $H_a: \mu_D \neq 0$ hvor μ_D er forskjell i IQ (diff.mean)

Testobservator:

$$t_{obs} = \frac{(\bar{x}_d - \Delta_0)}{s_d/\sqrt{n}} , \text{ hvor } \Delta_0 \text{ er fra } H_0$$

Kvantiler:

$$\left\{ t_{\frac{0.05}{2}, n-1}, t_{1-\frac{0.05}{2}, n-1} \right\}, \text{ med frihetsgrader } df = n - 1$$

R:

```
mu_D = A.mean - B.mean
t_obs = mu_D / (diff.se_mean / sqrt(diff.N))
P.val = 1-pt(t_obs, diff.N-1)
```

Dette gir resultat

$$t_{obs} = -11.48792, p_{val} = 1, df = n-1 = 30$$

Dette er en urimelig høy p verdi, antar det er en feil i sd i test observatoren.

En slik p-verdi vil si at vi er veldig sikker på at vi ikke kan forkaste H_0 for noen rimelige signifikansnivå.

c. CI for μ_D

CI for paret t for μ_D :

$$\bar{d} \pm t_{\frac{\alpha}{2}, n-1} * \frac{s_D}{\sqrt{n}}$$

R:

```
alfa = 0.05
df = diff.N - 1
diff.Ci = diff.mean + c(1, -1) * qt(alfa/2, df) * sqrt( (A.sd/A.n) +
(B.sd/B.n))
```

Dermed har vi et CI for μ_D :

$$\{-5.24379, -1.27621\}$$

Det faktum at konfidensintervallet dekker bare negative verdier. Viser til en signifikant forskjell. Det twin A ser ut til å ha betydelig lavere IQ.

Oppg. 3

Data:

```

path="https://www.uio.no/studier/emner/matnat/math/STK1110/data/plastic.txt"
plast=read.table(path,header=T)
# Strenght = respons = Y
# Temperature = forklaringsvariable = Xi
Y = plast$Strength
X = plast$Temperature
X.mean = mean(X)
Y.mean = mean(Y)
X.n = length(X)
Y.n = length(Y)

```

a. Lineær regresjon: Strength: respons, Temperature: forklaringsvariabel.

Estimerer β_0 og β_1 :

$$\widehat{\beta}_0 = \frac{\sum(x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}{\sum(x_i - \bar{x})^2} \text{ og } \widehat{\beta}_1 = \frac{\sum y_i - \widehat{\beta}_1 \sum x_i}{n}$$

R

```

b1 = (sum((X-X.mean)*(Y-Y.mean))) / sum((X-X.mean)**2) # = Sxy/Sxx
b0 = (sum(Y) - b1*sum(X))/X.n # Y.mean - b1*X.mean

```

Som gir:

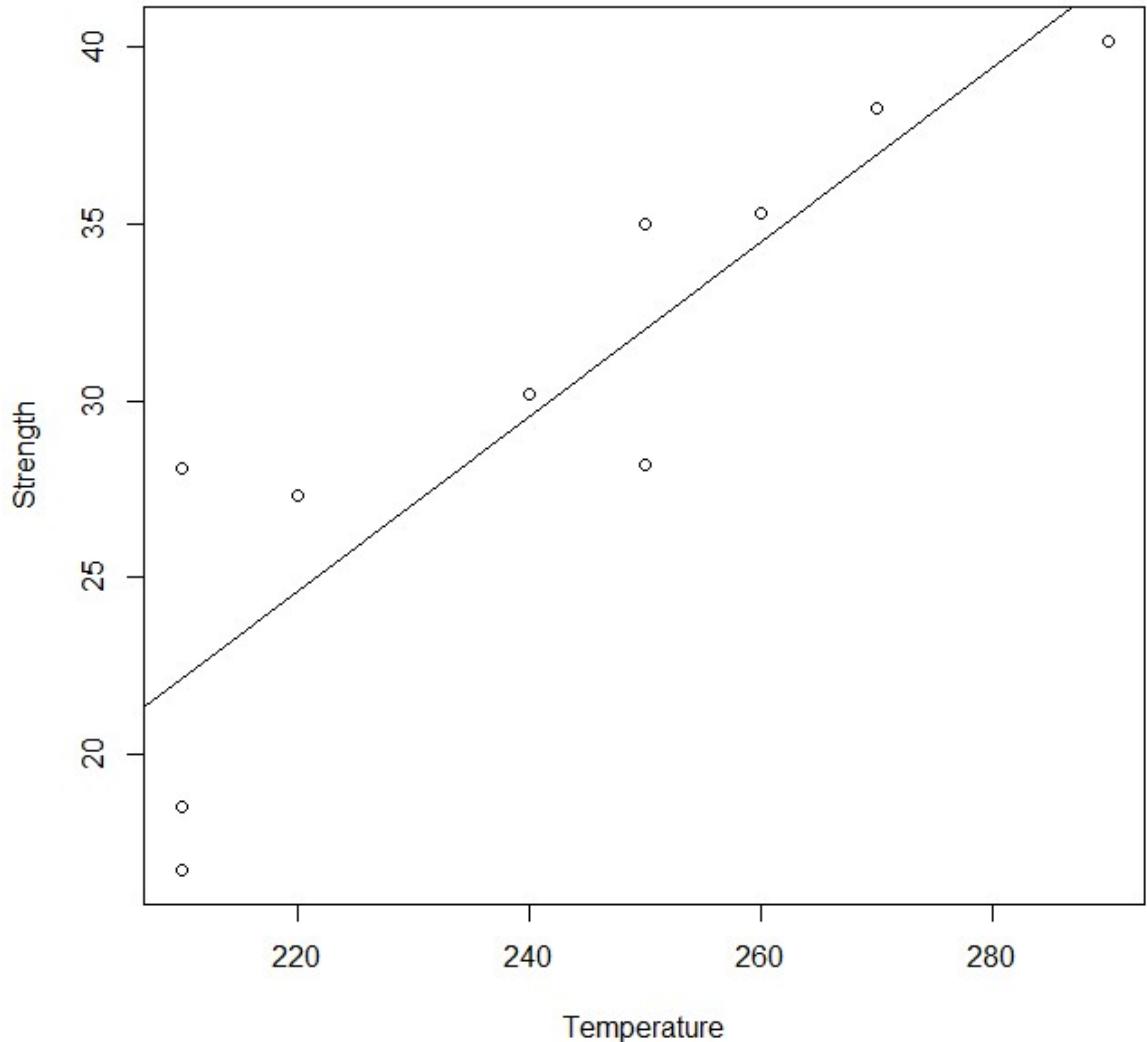
$$\widehat{\beta}_0 = -29.84795, \quad \widehat{\beta}_1 = 0.2474189$$

Plotter regresjonslinjen med dataen:

```

plot(X, Y, xlab="Temperature", ylab="Strength")
abline(b0, b1)

```


Det ser ut til at regresjonslinjen følger dataene. Men rundt Temp 210 ser det ut som det er andre faktorer som forklarer mer. Og det er noe variasjon i dataene, som kan være måleusikkerhet eller andre variabler som er med på å forklare styrken.

b. Konfidensintervall for regresjonskoeffisienten.

0.95 konfidensintervall for b_1 er gitt ved:

$$\widehat{\beta}_1 \pm t_{\frac{\alpha}{2}, n-2} * s_{\widehat{\beta}_1}$$

Hvor $s_{\widehat{\beta}_1}$ er:

$$s_{\widehat{\beta}_1} = \frac{s}{\sqrt{S_{xx}}} \text{ og } S_{xx} = \sum x_i^2 - \frac{(\sum x_i)^2}{n}$$

R:

```
alfa = 0.05
s = sqrt( (sum(Y^2) - b0*sum(Y) - b1*sum(X*Y)) / (n-2) )
Sxx = sum((X-X.mean)^2)
S.b1 = s / sqrt(Sxx)
b1.CI = b1 + c(1, -1) * qt(alfa/2, X.n-2) * S.b1
```

Som gir:

$$b1.CI = \{0.1436597, 0.3511781\}$$

Vi ser at 0 er ikke med i konfidensintervallet som tyder på en endring i Strength når temperaturen endrer seg.

c. Konfidensintervall for forventningsverdien til Y

0.95 konfidensintervall for Y er gitt ved:

$$\widehat{\beta}_0 + \widehat{\beta}_1 x^* \pm t_{\frac{\alpha}{2}, n-2} * s_{\widehat{\beta}_0 + \widehat{\beta}_1 x^*} = \hat{y} \pm t_{\frac{\alpha}{2}, n-2} * s_{\hat{y}}$$

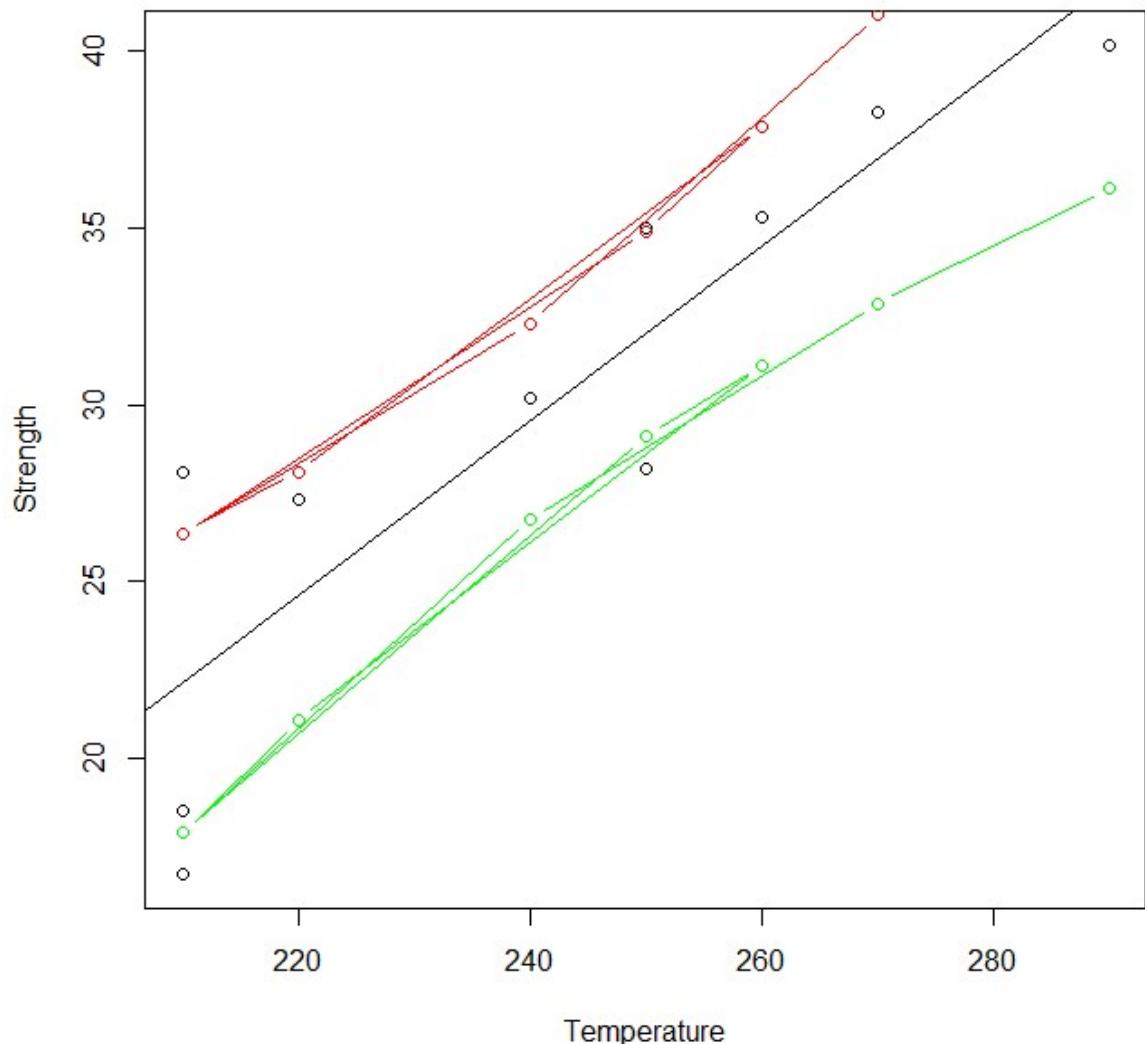
Hvor $s_{\widehat{\beta}_0 + \widehat{\beta}_1 x^*} = s_{\hat{y}}$ er:

$$s_{\hat{y}} = s \sqrt{\frac{1}{n} + \frac{(x^* - \bar{x})^2}{S_{xx}}}, \quad S^2 = \frac{\sum Y_i^2 - \widehat{\beta}_0 \sum Y_i - \widehat{\beta}_1 \sum x_i Y_i}{n-2}, \quad S_{xx} = \sum (x_i - \bar{x})^2$$

R:

```
s = sqrt( (sum(Y^2) - b0*sum(Y) - b1*sum(X*Y)) / (n-2) )
s_xx = sum((X - X.mean)^2)
S_Y = s * sqrt( 1/n + ( X - X.mean )^2 / (s_xx) )
Y.hat = b0 + b1*X
Y.CI.p = Y.hat + qt(0.05/2, X.n-2) * S_Y
Y.CI.m = Y.hat - qt(0.05/2, X.n-2) * S_Y

lines(X, Y.CI.m, type="b")
lines(X, Y.CI.p, type="b")
```


Ut ifra plottet så ser konfidensintervallet ut til å stemme. Fleste punkter er ikke i intervallet, intervallet følger regresjonslinjen, og intervallet er ikke mye videre enn punktene.

d. Gjennta a og b for Pressure. Hvilken ville jeg valgt.

Gjentar beregningene i R:

```

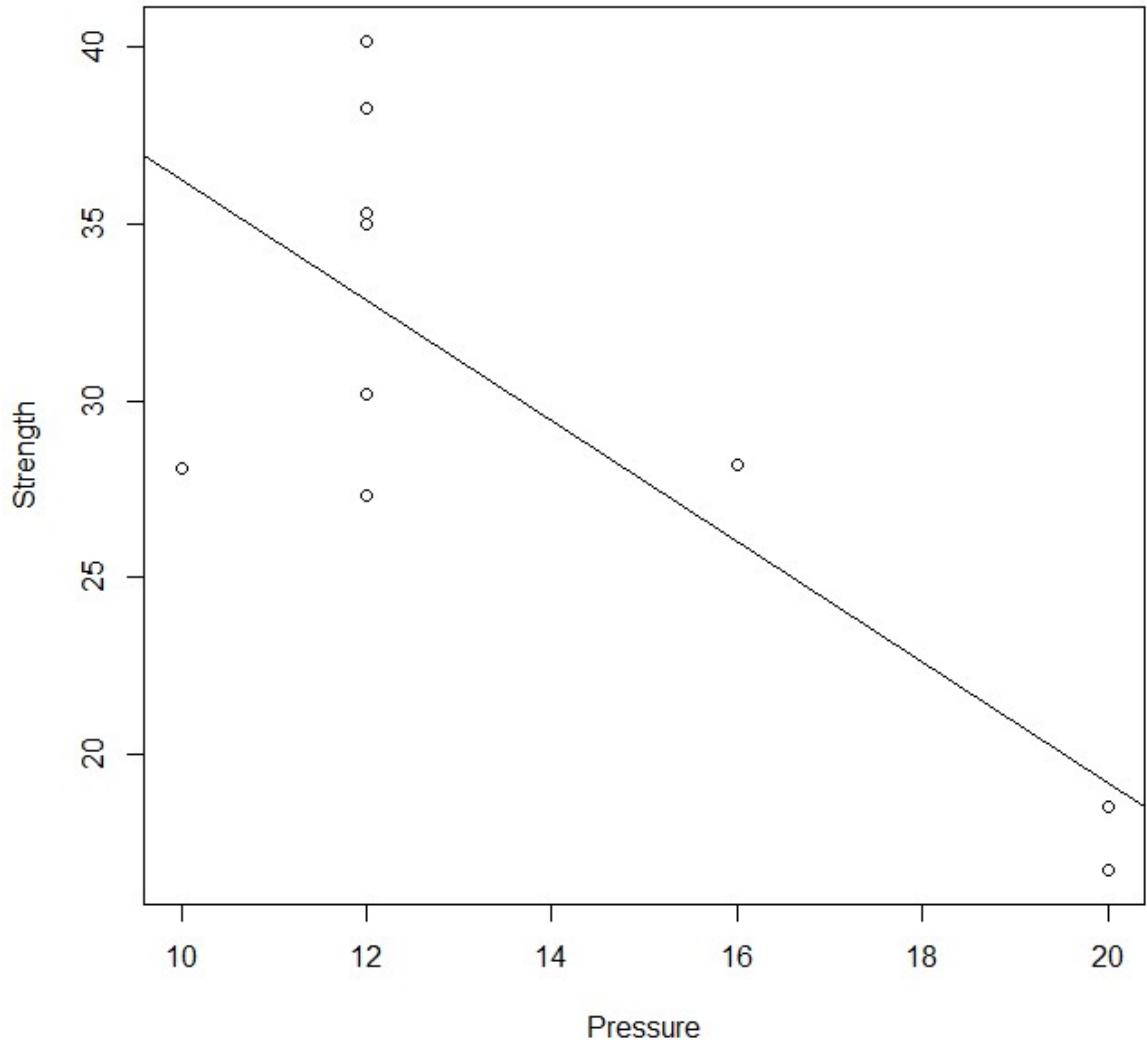
X = plast$Pressure
X.mean = mean(X)
X.n = length(X)

b1 = (sum((X-X.mean)*(Y-Y.mean))) / sum((X-X.mean)**2) # = Sxy/Sxx
b0 = (sum(Y) - b1*sum(X))/X.n # Y.mean - b1*X.mean
# plot
plot(X, Y, xlab="Pressure", ylab="Strength")
abline(b0, b1)

alfa = 0.05
s = sqrt( (sum(Y^2) - b0*sum(Y) - b1*sum(X*Y)) / (n-2) )
Sxx = sum((X-X.mean)^2)
S.b1 = s / sqrt(Sxx)
b1.CI = b1 + c(1, -1) * qt(alfa/2,X.n-2) * S.b1

```

Som gir plottet:

Punktene ser fortsatt ut til å følge linjen, men Pressure verdiene er lite spredd i X verdier. Og rundt pressure=12 så er det mange forskjellige styrkeverdier. Noe som tilsier at det nok er en annen faktor som spiller en stor rolle.

Konfidensintervallet blir:

$$b1.CI = \{-2.8109908 \ -0.6118466\}$$

Jeg ville valgt Temperaturen som forklaringsvariabel, hvis jeg bare kunne velge en av dem. Vi kan også se på forklaringsgraden r.

R:

```
SS_R = sum((Y.hat-Y.mean)^2)
SS_T = sum((Y - Y.mean)^2)
r = SS_R/SS_T
```

r for Temperature er 0.616896 og r for Pressure er 0.7907761. Som forteller at r for pressure forklarer mer av endringen. Dog jeg ville hvert påpasselig siden nesten halve veridene til pressure er 12.

4/ a) Vis at minste kvaraters estimator

$$\text{for } \beta \text{ er } \hat{\beta} = \frac{\sum x_i y_i}{\sum x_i^2}$$

Vi skal maksimere funksjonen

$$f(\beta) = \sum (y_i - \beta x_i)^2 = \sum y_i^2 - 2 y_i \cdot \beta x_i + \beta^2 x_i^2$$

Permed deriverer jeg og setter lik 0

$$\frac{\partial f(\beta)}{\partial \beta} = \sum \cancel{y_i^2} - 2 y_i x_i + 2 \beta x_i^2 = 0$$

Løser for β

$$0 = \sum -2 y_i x_i + 2 \beta x_i^2 \quad / \cdot -1, -\{2 \beta x_i^2, \frac{1}{2}\}$$

$$\beta \sum x_i^2 = \sum y_i x_i \quad | \frac{1}{\sum x_i^2}$$

$$\hat{\beta} = \frac{\sum y_i x_i}{\sum x_i^2}$$

□

$$n(\bar{t}) = \frac{\hat{\beta} - \beta}{S} \sqrt{\sum x^2}$$

Det kan skrives som

$$\bar{t} = \frac{\hat{\beta} - \beta}{\frac{S}{\sqrt{\sum x^2}}}$$

Som kan skrives som

$$\bar{t} = \frac{\hat{\beta} - \beta}{\frac{\sigma}{\sqrt{N_{\text{Sxx}}}}} \sqrt{\frac{(n-1)S^2/\sigma^2}{(n-1)}}$$

Videt at $\frac{\hat{\beta} - \beta}{\sigma/\sqrt{N_{\text{Sxx}}}}$ er normalfordelt $\sim N(0, 1)$

og at $(n-1)S^2/\sigma^2$ er kji-kvadratfordelt
og et en standard normal tilfældig variabel
delt på røten over en kji-kvadrat er
en t-fordeling

t

4)

Setter opp Hypotesetest

$$H_0: \beta = \beta_0, H_a: \beta \neq \beta_0$$

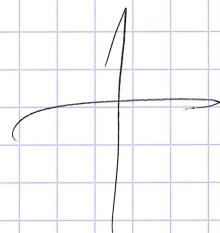
(1) for $\hat{\beta}$ blir

$$\hat{\beta} \pm t_{\alpha/2, n-1} s_{\beta}$$

$n-1$: sider vi har en parameter

$\alpha/2$ sider vi har forsiktig test

$$s_{\beta} =$$

4 d) Sönder upp Hypoteserst

$$H_0: \beta = \beta_0 \quad , \quad H_a: \beta \neq \beta_0$$

Testverd

$$t = \frac{\hat{\beta} - \beta_0}{S} \sqrt{\sum x_i^2}$$

Förhållan H_0 hvis

$$|t| \geq t_{\alpha/2, n-1} \text{ eller } |t| \leq -t_{\alpha/2, n-1}$$

Där α är signifikansverdi

□

e) Vis at

$$\sum(Y_i - \hat{\beta}x_i)^2 = \sum Y_i^2 - \hat{\beta}^2 \sum x_i^2$$

Løsne hovedruter

$$\sum Y_i^2 - 2\hat{\beta}\sum x_i + \hat{\beta}^2 \sum x_i^2$$

$$\sum Y_i^2 + \sum \hat{\beta}^2 x_i^2$$